

Török János, ifj. Zachariás József, Zachariás Sándor, ifj. Szenkovics László, Joseffi József tollvivő: ügyvéd: Ötvös Bogdán, Fatter Gergely; szónokok Dániel Antal, ifj. Lengyel Lukács; majorsági pénztárnok Ötvös Bogdán, városgazda Török Sergius, kaszármai pénztárnok Márkovics Márton, kaszármai biztos Kábdebó Jakab; erdőfelügyelő Török Ödön és Zachariás Tamás, bába Papp Mária; ajtónálló és porkoláb Biluska Dávid.

- Kézdivásárhely: Magori Simon aljegyző.

- Tordán rendes orvos: Harmath Márton, tiszteletbeli tanácsi esküdt Tucsek József, Deés: Izsáki József írnok a szolgabírósnál; Zilah: Ábrahám Gábor tanácsos a polgári rendből, Moldovai József piaczi biztos, ifj. Moldovai József útfelügyelő; Zakariás István postamester, Szamosújvárott; Lukács Tivadar Zalatnán. Szék: Murádin Tamás vásárbíró; Kolozs: Zábulik Tivadar tanácsos.

Kolozsvár: Bogdánfi Gábor postamester, Medgyesen: Gáspár Dani, Erzsébetvároson Zakariás József. Bogdánfi Antal mázsamester Marosújvártt; Magardics János főharminczados Kolozsvártt. Zakariás József bányatisztartó Rodna-vidéken; Görög Tamás kamarás-hutmán Zalatnán.

- Erős Sándor székesegyházi örkanonok, a püspöki főtanoda aligazgatója, az egyházmegyei számvevő-hivatal elnöke Gyulafehérvártt; Lukácsi Kristóf a főtanodában szám-, mértan-, természettan és mezei gazdaságtan tanára (Gyulafehérvár); Zérich Tivadar az ágazatos hittan tanára. Erzsébetváros; Popoi József, esperesplébános; Szamosújvár: Gajzágó Kristóf esperesplébános. Kolozsvári kir. főtanoda: jogi, bölcsészeti, orvosi kar: Ábrahám Bogdán orvostudor, mütő és az elméleti különös sebészet tanára; főtanoda nyomdájának igazgatója: Szentpéteri Imre; Márkovics Jakab tanár (szónoklat) Marosvásárhelytt. Keresztes Márton tanár (szónoklat) az udvarhelyi róm. kath. gymnasiumban. Temesvári Gergely a nyelvtan tanára a felsőbb osztályokban Udvarhelyt. Az erzsébetvárosi Rafaeli gymnasium: igazgató Dániel Ödön főbíró; tanítók: Csiki Imre hittanító, Dájbukát Gergely költészet és szónoklat, Kábdebó Antal nyelvtani alsóbb oszt. tanító.

- Nemzeti rendszeres iskolák. Erzsébetváros: Popoi József igazgató, Pap János III. oszt., Retezár Kristóf II., Dombi János I. oszt. tanító.

**Örménymagyarok, akik hatottak, alkottak, gyarapítottak,
hogy a haza fényre derüljön, s kincses legyen.**

Kolozsvár-Szamosújvár 2001. szeptember 14-16
IV., Jubileumi Konferencia

Sajtóvisszhang

ÖRMÉNYSZEMEK RAGYOGÁSA ÉVSZÁZADOK TÜKRÉBEN

Az örmény kereszténység 1700., a keresztény magyarság 1001. évfordulóját ünneplő IV. jubileumi konferenciáját tartotta szept.14-e és 16-a között az örménymagyarok közössége. A konferenciát, melynek címe *Örménymagyarok, akik hatottak, alkottak, gyarapítottak, hogy a haza fényre derüljön, s kincses legyen*, az "Armenia" Örménymagyar Baráti Társaság szervezte, társrendezők a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, a szamosújvári Pro Armenia és a Téka Művelődési Alapítvány, fővédnökei pedig *Jakubinyi György* érsek, örmény apostoli kormányzó, és *Eckstein-Kovács Péter* szenátor. A rendezvény mottója egy *Nemeskürty István*-idézet, mely így hangzik: "*A múltat nem lehet tőlünk elvenni. De az csak akkor a mienk, ha ismerjük*".

A háromnapos konferencia pénteken délután kezdődött. A köszöntés után egy zenés-irodalmi műsort tekinthettek meg *Senkáliszly Endre* érdemes művész, *Gajzágó Zsuzsa*, *Sebesi Karen*

Attila, Fegyveresi István, Fegyveresi Anikó és Lászlóffy Zsolt közreműködésével. Szombat az előadások napja volt, amelyek a már idézett mottó témájához kapcsolódtak, vagyis az örménymagyar múlt megismeréséhez. Első előadó *Lászlóffy Aladár* Kossuth-díjas költő volt, *Gondolatok magunkról* címmel: "Egy, kinek megrázó, kinek csak kalandizű örmény legenda szerint, egyszer nehéz időkben, mikor másként nem lehetett - mint mentenivaló legfőbb kincsét egy közösségnek, a Szentírást lapjaira szedték szét és a szertefutók egyenként így menekítették magukkal; elbújostak vele havasok havába, mocsarak békanyála alá, az esendőség fekete árnyai közé menekülve. Aztán a veszély múltán, amikor végre összegyűlhetnek újra, összerakták diadalmasan, vagy csak kicsit még mindig remegve, dideregve a könyvet. Egyben ez volt az ő népszámlálásuk. A nagy és megnyugtató "megmaradtunk" - kiáltás vagy csak suttogás, sóhaj. A felelet az ALKUKÉSZSÉGRE A JÓÜGY ÉRDEKÉBEN. A visszhang. Valahonnan a gének felhalmozódó Arrarátja alól. (...) Világosító Szent Gergely óta mi is kiválasztott nép lettünk, szétszórva más nemzetekbe. Mint az Úr magja, írmagja. Hol vannak a gepidák, a longobárdok, az asszírok?... Mi élünk. Tessék meghallgatni, ha tetszik. Akár magyarul is."

Az előadók sorában találhattuk *dr. Egyed Ákos* akadémikust, aki az 1790-1791-es történelmi dátumhoz kötődő előadást tartott, amikor az erdélyi országgyűlés megvitatta az örmények rendiségének kérdését. Az örmények tulajdonképpen Erdélybe való jövetele 1672-re tehető, amikor, az addig Moldvában élő örmények nagyszabású lázadást indítottak Duca Vodá ellen, aki uralkodása idején elkezdte üldözni őket. A lázadás leverése nyomán menekült a mintegy háromezer családra tehető örmény Erdélybe, ahol megtelepedtek. Nekik *Apafi Mihály* fejedelem biztosított először adománylevél által kereskedést a vásárok alkalmával. Hátra volt a honosítás, de az erdélyi országgyűlés nem ismerte el az uralkodó által adott jogokat. Az örmények vezetői harcot indítottak ezért az elismerésért. A legnagyobb ellenvetés amiatt volt, hogy az örmények ortodox vallásúak voltak, ezért aztán katolizáltak, ez pedig megkönnyítette a honosítás útját, melyet az 1791-es országgyűlésen mégis elhalasztottak. A rendek ugyan megszavazták a törvényt, de az örmények nem akartak lemondani a városaiknak biztosított előjogaikról. Képviselőjük a továbbiakban "nem hivatalosan" ugyan, de jelen volt az országgyűléseken, mindaddig, amíg végül 1840-ben megtörténik a honosítás, és felveszik őket a rendi nemzetek soraiba. 1848. május 30-án eltörlik a rendi nemzeteket, majd a kiegyezés korában az örménység bizonyos mértékben veszít pozíciójából, de a kultúrában, a gazdasági életben megmarad jelentős szerepe, és nagy mértékben hozzájárul Erdély civilizációjának és kultúrájának a fejlődéséhez.

Az előadásokból sok mindent megtudhattunk az örmények történelméről, kultúraalapító szerepéről. Változatos témák voltak "feltárlva", az örménymagyar papoktól a gyógyszerészképzésen át, egészen az örmény családnevek genealógiájáig, és a szilágyosomlyói örménymagyarok történetéig. Érdekes előadást hallottunk *Lászlóffy Csabától*, aki a 13 aradi vértanú közül Kiss Ernő örmény származású hősről tartott beszámolót, vagy *László Ferencről*, aki *Örménymagyar sportolók Erdélyben* címmel sok anekdotával fűszerezett előadást tartott. De számomra nagyon jelentős volt *dr. Veress Éva* *Miért élnek sokáig az örmények?* című szabadon megtartott és bizonyítékokkal "alátámasztott" előadása is, amelyeket édesapja, *dr. Veress István* híres kertjéből hozott. Biztató jelnek számított a fiatalok részvétele az előadásokon, mint például *Fegyveresi Zsolt* vagy *Kiss Tibor*, akik érdemben felzárkóztak a többi előadó sorába.

A délelőtti és délutáni előadásblokk szünetében a konferencián jelenlevők közös imán vettek részt a Szent Mihály plébánia udvarán, majd megtekintették *Szervátiusz Jenő és Tibor* kiállítását. Ezután került sor a sajtótájékoztatóra, ahol a konferencia szervezői mellett jelen volt Budapestről *Weinwurn Árpád*, a Fővárosi közgyűlés Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottságáraiak elnöke is. Itt tudhattuk meg, hogy a Román Örmény Szövetség nem képviseli az örménymagyarok gondjait, bajait, mondhatni, el sem ismerik létezésüket.

Ezért döntött úgy az örménymagyarok képviselője, hogy a sok kis örménymagyar szervezet és alapítvány hozzon létre egy országos civil szervezetet, amelynek beiktatási procedúráját több mint egy hónapja el is indították Kolozsváron. Ám a törvényszék, különböző okokra hivatkozva, azóta sem adott választ, holott törvény szerint a beiktatásnak öt napon belül meg kellett volna történnie. A szervezet *Magyar Örmények Romániai Szövetsége* névre hallgat majd, és hét alapító szervezete van. Egy rövid beszélgetés erejéig a konferencia vendége volt *Semlyén Zsolt*, budapesti vallásügyi államtitkár is. A szombati nap tapasztalatait leszűrve, élményekben és tudással gazdagodva térhettünk haza, köszönet érte a szervezőknek, elsősorban *Bálintné Kovács Júliának* és *dr. Issekutz Saroltának*, a kolozsvári és a budapesti örménymagyar társaság elnökségeinek.

Köllő Katalin

Kedves Olvasóink!

Kéréssel és felhívással fordulunk Önökhöz!

Az EÖGYKE hozzákezdett a MAGYARÖRMÉNY KI KICSODA című kiadvány összeállításához, amelyben az örmény gyökerekkel rendelkező híresebb, nevesebb embereket szeretnénk összegyűjteni.

Hosszantartó és felelősségteljes munka ez.

Kérünk mindenkit, aki tud olyan, említésre valóban méltó emberről, aki örmény gyökerekkel rendelkezik, az adatokat juttassa el a szerkesztőségbe.

Kérjük: a nevet, születése évét és helyét, az örmény vonatkozás jelzését (milyen örmény családok leszármazottja az illető), végzettsége, képesítése, szakmai vagy tudományos fokozatai megjelölését, valamint tevékenysége rövid leírását (negyed - vagy fél oldalon), Indokolt esetben természetesen ez hosszabb is lehet.

Kérjük, jelezze az adatok forrását, és a dokumentumok létét: van-e az adott személlyel kapcsolatban valamiféle dokumentum (valamint kép, fénykép, stb.) a birtokában.

Kérjük, írja meg címét, elérhetőségét is, hogy az adatokat hitelesíteni, az esetleges dokumentumokat felkeresni (másoltatni) tudjuk.

Kiket keresünk?

Magyarörmény származású, nevezetes személyeket, akik megbecsülést vívtak ki maguknak s akikről illik, vagy illenék tudnunk:

a magyarörmény múlt, közelmúlt és jelen tudományos, politikai, közéleti, gazdasági, oktatási, hadi, egyházi, művészeti, irodalmi, kiemelkedő társadalmi tevékenységű alakjait.

Kérésünket meg fogjuk ismételni több lapszámon át, hiszen tudjuk, hogy az adatolás nem könnyű munka.

A beérkező anyagokat az EÖGYKE által erre a célra kijelölt bizottság fogja kezelni, amely eldönti, hogy végső soron ki az, aki bekerül a MAGYARÖRMÉNY KI KICSODA című kiadványba.

Segítségüket előre is köszönjük!

Postacím: 1251 Budapest Pf. 70.

E-mail magyar.ormeny@matavnet.hu,

fax: 201-2401.